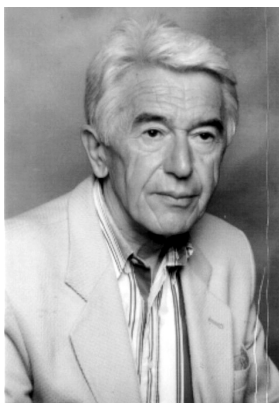

Драган Томић

РАСКРШЋЕ

Драма

ДРАГАН Т. ТОМИЋ први је добитник награде “Бранислав Нушић” 1980. за драму *Раскриће*. *Раскриће* је имало праизведбу у Местном гледалишту љубљанском, а потом је истовремено играно са великим успехом у Југословенском драмском позоришту, Мостару, Шапцу, Крагујевцу, Нишу, Зајечару, Приштини и извођено на многим аматерским сценама. Остале значајније драме су му: *Рукавице* (Ужице, Зајечар, Суботица, Париз), *Нејријател радничке класе* (Зајечар), *Шиптар* (КПГТ), *Девојке* (Београд, а објављене у “Савременој драматургији”, Москва, 1990.), *Псећа кућица* (Награда “Бранислав Нушић” за 1990.), *Помор коза*, *Криви баџрем*, *Нађа* (Београд), *Слава*, *Пожар*, а сам је режирао: *Контактно сочиво*, *Ловци на лејџира*, *Нужна одбрана* и *Мамац за сомове* (Све у Београду).

Објавио је пет романа: *Шкриџац*, *Чекајући мајку*, *Крајак њрекид удовичког сјажа*, *Врџложник* и *Увошћена мама*.

Рођен је 1941. године у селу Шеварице у Мачви. Гимназију је завршио у Шапцу, а правни факултет у Београду.

Живи са породицом у Београду.

Драган ТОМИЋ

РАСКРШЋЕ

Драма

ЛИЦА:

МИОДРАГ ТАДИЋ

МИЛЕНАТАДИЋ

РАДИВОЈ

МИЛИВОЈ

ЛЕЛА

РАДМИЛА

ДОБРИЛА

ВЕРОЉУБ ЛАКИЋ

ДРАГАН ЈЕФТИЋ

ЦИЦА

 ПРВИ ЧИН

Раскриће села С. у Мачви.

ВЕРОЉУБ: Ратни, здраво.

МИОДРАГ: Здраво, ратни.

ВЕРОЉУБ: Оће ли се извући онај твој?

МИОДРАГ: Шта знам.

ВЕРОЉУБ: Шта кажу доктори?

МИОДРАГ: Шта да кажу људи. Још је у несвести.

ВЕРОЉУБ: Прича се да није он крив. Неки му је излетио из споредне улице и пресекао му пут.

МИОДРАГ: Тако кажу.

ВЕРОЉУБ: Чујем да је “Лада” уништена. Кажу пресекао је електрични стуб. Располутио ауто.

МИОДРАГ: Јебеш ауто.

ВЕРОЉУБ: Вала, и ја сам ти се чудео кад си им куповао кола. Знао си и сам какви су. Млади, необуздани, воле и да попију.

МИОДРАГ: Ауто није крив.

ВЕРОЉУБ: Ратни, тео сам да ти нешто кажем. Спремају се да те завију у црно. Дугујеш ветеринарској станици 50 милиона.

МИОДРАГ: Могу да ме ухвате. Прво нека они ураде шта треба. Мени поцрка стока због њи’.

Прилази им Драган Јефџић.

ДРАГАН: Ди си ти, Тадићу?

МИОДРАГ: Ту сам.

ДРАГАН: Бежиш од мене.

МИОДРАГ: Од тебе? Зашто?

ДРАГАН: Шта си срао на састанку; иза моји леђа?

МИОДРАГ: Гледај ти шта трабуњаш по селу.

ДРАГАН: Јованово име ће бити избрисано са споменика палим борцима. Биће записано на споменику жртвама фашистичког терора.

- МИОДРАГ: Себи руке! Што си онда дозволио да се упише?
- ДРАГАН: Моја се слуша у Савезу бораца.
- ВЕРОЉУБ: Свака част теби и твојој споменици. Али не можеш тек тако да скинеш човека са споменика зато што његов син јебе твоју жену. Ниси се требао женити тако младом.
- ДРАГАН: Миодраже – бићеш ми сведок.
- МИОДРАГ: Ништа нисам чуо. И немој да нас вређеш.
- ДРАГАН: Кога то – вас?
- МИОДРАГ: Нас, борце са Сремског фронта. Ми смо отишли са осамнаест. Свака ти част и свему оном што си пропатио у Норвешкој, али не заборави да се од нас тек сваки други вратио са фронта. Јован и остала дванаесторица су се борили под Шапцем. А после им је наређено да се повуку према селу до даље команде.
- ВЕРОЉУБ: Боље истражи ко и' је потказао Немцима.
- ДРАГАН: Они се не могу третирати као борци.
- ВЕРОЉУБ: Ти терај своје, а ми ћемо своје.
- ДРАГАН: Видећемо.
- ВЕРОЉУБ: Теби је лепо. Добио си од бораца све што ти треба. Стан у Шапцу издајеш самцима, а рек'о си да немаш овде кућу.
- ДРАГАН: А шта Миодрагу фали? Посто је кулак. Возика се лимузином. У шталама стотине говеда и свиња.
- ВЕРОЉУБ: Човек ради. Ко је теби крив што не умеш да радиш. Ко је мени крив што не волим да радим. Ја волим да се зезам овде по раскршћу. Срам те било, не питаш човека како му је син, оћел' преживети.
- ДРАГАН: Купио је сину лимузину да воза курве по Шапцу. Ето му сад.
- ВЕРОЉУБ: Не би говорио тако да имаш децу.
- ДРАГАН: А теби срце набрекло због његовог детета. Да си човек, не би ти се ћерка потуцала по Шапцу и вукла се са маторцима.
- ВЕРОЉУБ: Ако још једном писнеш, убићу те ко џукелу. До подне мрзиш себе, а од подне цео свет. Хоћеш борачку организацију под своје, ниси се само ти борио и патио. Мени више не прилази.
- ДРАГАН: Средићу ја вас.
- ВЕРОЉУБ: Кога то вас?

ДРАГАН: Па вас борце са сремског фронта.

Драган одлази.

Велика соба у кући Миодрага Тадића.

МИОДРАГ: Чешљаш се, чешљаш...

Миодраг баца њеле на њод.

МИЛЕНА: Што си донео ову цркотину.

МИОДРАГ: Ујутру ћу им однети. Бацићу га господи пред ноге. Питаћу и' зашто су ме тужили. Серем им се на њихов зелени план. Одакле да им платим 50 милиона кад ми све поцрка.

МИЛЕНА: Адвокат ти је лепо рекао.

МИОДРАГ: Нека иде и он у материну. Сви они пишају у исту тикву. Кад су ме наговарали да потпишем уговор и преузем стоку, онда је било све мед и мелко. А кад је стока почела да цркава, њи' нигде. Од чега сад да им платим?!

МИЛЕНА: Ти знаш ко су ти душмани. Ти знаш ко те је удесио.

МИОДРАГ: Ко?

МИЛЕНА: Што нису послали тужбу Бати Миловановом? Скини те ципеле. Он им је добар иако дугује више него ти. Сметаш народу.

МИОДРАГ: Ма није народ крив. Криви су наши луди синови. Док су радили, док се нису осилили, све је ишло како треба. Није нам цркла ни кокошка.

МИЛЕНА: Да се не петљаш у политику било би све у реду. Закачио си се с људима. Нека су деца жива и здрава.

МИОДРАГ: Тако ти увек, нека су деца жива и здрава. Боли тебе дупе што ја не могу више. Плућа ми се цепају. Ко да ми је куршум још унутра. Боли ме бела цигерица, боли, боли.

МИЛЕНА: Не дери се. Боље иди погледај матер. Ја сам је данас окретала сто пута. Сва ти се распада.

МИОДРАГ: Кад бог неће да јој узме душу.

МИЛЕНА: Мораш је окупати и намазати машћу. Где ти је маст? Иди узми врелу воду човече. Прво однеси то теле у шталу.

МИОДРАГ: Нека га. Нека се синови спотакну преко њега кад се ноћас пијани врате кући.

МИЛЕНА: Како можеш. Миливој је тек изишо из болнице. Једва је дете извукло живу главу. Моли се богу што није остало сакато. Морали су мало изићи у народ.

МИОДРАГ: Да сам ти ја снаја, гркљан би ти прегризо. Ђуте луде. А свет се с њима спрда.

МИЛЕНА: Жене су, шта им фали. Њи' двојица морају да истерају своју младост.

Улазе Миливој и Радивој. Миливој видно храмље.

МИЛИВОЈ: Шта је ово? Замало не сломи врат преко ове цркотине.

РАДИВОЈ: Ђале је полудио?

МИОДРАГ: Ди сте вас двојица до ово доба?

МИЛИВОЈ: Тек се смрачило.

МИОДРАГ: Ди сте да намирите марву? Због вас цркава. Не могу све сам.

МИЛИВОЈ: Што је ранииш? И онако ће сва да поцрка. Заражена је.

ДОБРИЛА: Људи, тели се Цветуља.

МИОДРАГ: Ма нек се тели!

РАДИВОЈ: А кад све поцрка...

МИЛИВОЈ: Запалићемо шталу.

ДОБРИЛА: Људи, тели се Цветуља.

МИОДРАГ: Оћете ли ви уместо мене на робију?

РАДИВОЈ: Какву робију?

МИОДРАГ: Лепу робију. Био сам данас код истражног судије. Терети ме за проневеру.

РАДИВОЈ: Продај све док није поцркало.

МИОДРАГ: Најрадије. Али не могу да добијем ни тридесет милиона а дужан сам педесет.

РАДИВОЈ: Шта ја могу. Радио сам док је вредело. Нећу да ми пукне кичма узалуд.

МИЛИВОЈ: Сам си се упетљао. Сад се вади.

МИОДРАГ: Док је ишло, док сте куповали, лудовали, онда је тата био паметан. Каже да сам испоручио стоку Митровици, а да сам био дужан да измирим дуг ветеринарској станици. А ти, вели, лепо купујеш ауто синовима, па зидаш кућу, купујеш трактор, уводиш воду, купатило и плочице. Не вреди што му причам да

сам био дужан да стоку испоручим и Сремској Митровици, јер сам и од њих узео кредит. Не вреди што му причам да све што сам добио од ветеринарске станице, не вреди ништа. Вели он, ево потписа си уговор да си примио стоку прве класе. Велим ја њему да је то тако изгледало, али је марва одма почела да цркава, да је њихова уговорна обавеза да одржавају здравље стоци. Вели он, пусти адвокате што те уче. Дугујеш или не дугујеш. Дугујем, велим ја. Па онда плати у року од месец дана или ти робија следује сигурно.

РАДИВОЈ: Одакле?

МИОДРАГ: Е питам и ја вас двојицу одакле? Уосталом биће мени лакше на робији него са вама.

МИЛИВОЈ: Миодраже, не могу ти ништа. Колико њи дугује, па чекају.

МИОДРАГ: Е видиш, мене неће да чекају. Тако и треба. Док сам држо пар коња и пар волова, био сам најсрећнији. Али оћу ја да зидам ову касарну са стотину врата, да ми синови буду богати кад ја нисам био.

РАДИВОЈ: Све си ти то због Леле учинио. Оћеш да ти ћерка буде докторка.

МИЛИВОЈ: Твоја мезимица.

МИОДРАГ: А што ви нисте учили, сунце вам жарено!

РАДИВОЈ: Да ти кажем...

МИЛИВОЈ: Ја сам пробо да свирам клавир па није ишло. Вуци ову стрвину. Усмрдиће ти ту твоју касарну.

МИОДРАГ: Најурићу вас обојицу из куће.

РАДИВОЈ: Мене не мораш. Ја се и тако спремам да одем. Има леба за мене и на калдрми.

МИОДРАГ: Једва чекам да то урадиш. Иди! Поведи и децу! Да те видим како сопствену гузицу гризеш.

МИЛЕНА: *(Радивоју)*
Шта си наумио?

РАДИВОЈ: Идем из ове луде куће у шофере чим положим категорију.

МИЛЕНА: Је ли те то жена напумпала?

РАДИВОЈ: Остави моју жену.

МИОДРАГ: Паметна жена. Досадило јој да ринта по шталама за лезиле-бовиће. Вас двојица ко два господина, а жене вам у шталама до поноћи. А шта ти ту стојиш. Вуци се у шталу!

МИЛИВОЈ: Ја идем да спавам. Боли ме нога.

МИЛЕНА: Како си ти добар, црко мајци својој. Јуриш ми децу од куће.

ДОБРИЛА: Тели се Цветуља.

Миливој излази.

МИЛЕНА: Извико си се. Је ли ти сад срце на месту.

МИОДРАГ: Уста су ми се осушила.

МИЛЕНА: Иди среди матер.

МИОДРАГ: И оћу. Није ми гадно ништа око моје мајке.

МИЛЕНА: Ја не могу више... А и нећу. Тридесет година ми је јела душу... Не знам кад је била гора, док је била здрава или сад.

МИОДРАГ: *(Буйи)*

МИЛЕНА: Кад год јој приђем, повраћа ми се. Моја мајка је лепо умрла, није мучила свет око себе.

МИОДРАГ: Шта ћеш кад није била грешна као моја.

МИЛЕНА: Доста јој је само да мене понесе на души... Боже, како сам само издржала са њом тридесет година. Нисам могла ни ручак да запржим, док она не забије нос. Мало је што се распада...

МИОДРАГ: *(Плану)*

Јебаћу ти мајку ако још једном чујем да је кунеш! Јеси ли припремила воду?

МИЛЕНА: Изнеси прво теле. Потроваће нас.

МИОДРАГ: Нека га.

МИЛЕНА: Изнеси га кад ти кажем. Пустићу керове на њега. Могу да намиришу смрад твоје мајке.

МИОДРАГ: Кучко!

МИЛЕНА: Цукело матора!

МИОДРАГ: Де се деде твоја лепота?

МИЛЕНА: Попиле је њиве, црна земља.

Миливој и Добрила у кревету.

МИЛИВОЈ: Где си до сад? Скоро ће поноћ.

ДОБРИЛА: Шта ћу ти?

МИЛИВОЈ: Јеси л' се окупала?

ДОБРИЛА: Зашто да се окупам!

МИЛИВОЈ: Да миришеш своје мужу.

ДОБРИЛА: Или код они курви што си' и' возио и слупо се с њима.

МИЛИВОЈ: Месец дана сам лежо у болници. Ништа нисам пипно.

ДОБРИЛА: Нећеш ни мене.

МИЛИВОЈ: И после се чудиш што јурим курве. Каква је то жена која не да свом човеку. То је само мене могло да задеси.

ДОБРИЛА: И никад ти нећу дати, макар изгорела.

МИЛИВОЈ: Мораћу онда да те силујем. Па јеси л' ти нормална? Годину дана ми не даш. Ко ме дајеш, кад не даш мени.

ДОБРИЛА: Ником. Сви сте ви иста ђубрад.

МИЛИВОЈ: *(Клечи поред кревета)*
Добро, да се договоримо. Шта је било, било је. Од сад нећу више никад с другом.

ДОБРИЛА: Пево си ту песму и раније. Три пута сам ти опраштала.

МИЛИВОЈ: У болници сам много размишљао...

ДОБРИЛА: Причај ту причу неком другом, а мене пусти да спавам. Срце ми је заспало од умора.

МИЛИВОЈ: Слушај, не знаш ти како је то кад се пробудиш из мртви...

ДОБРИЛА: Рекла сам да то причаш курвама с којима си био у колима. Ако не можеш да и' пронађеш, даћу ти новине. Тамо су њихова имена и адресе.

МИЛИВОЈ: Проклете стоперке.

ДОБРИЛА: Немој да ме засмејаваш...

МИЛИВОЈ: Часну реч ти дајем да су биле стоперке.

ДОБРИЛА: Свеједно ми је.

МИЛИВОЈ: Значи, не даш?!

ДОБРИЛА: Не дам.

МИЛИВОЈ: Ја морам нешто да туцам.
ДОБРИЛА: Твој проблем.
МИЛИВОЈ: Добро. Научићу ја тебе памети.

Радмила и Радивој у кревету.

РАДМИЛА: Хоћемо ли легати?
РАДИВОЈ: Лези ти...
РАДМИЛА: Да ми је знати шта ти је!
РАДИВОЈ: У недељу је Корабу прва трка. Мора победити.
РАДМИЛА: Да бар мало личиш на свог пастува. Више ти је стало до њега, него до мене.
РАДИВОЈ: Пастуви трче само две, три године, а с тобом ћу протрчати цео живот.
РАДМИЛА: Ако и даље будеш одлагао да се преселимо у град, нећеш имати прилике. Ево ти твог пастува, па уживај! Бар да и ти једном будеш главни, цело село ће те славити.
РАДИВОЈ: Победиће Кораб, сигурно ће победити. Корабови и мајка и отац су многе трке добили.
РАДМИЛА: Ја нећу више да живим у овој кући.
РАДИВОЈ: Иди, ко ти брани.
РАДМИЛА: Три године ме вучеш за нос. Ја хоћу свој живот.
РАДИВОЈ: Зар да оставим оца на цедилу?
РАДМИЛА: Брига ме за твог оца. Нисам се удала за њега, већ за тебе.
РАДИВОЈ: А са чиме да кренемо у град?
РАДМИЛА: Како остали свет. Одели се од оца. Продај земљу. Продај коња.
РАДИВОЈ: Да продам коња! Родила си ми децу, па да имам кога да волим. Коњи су ми једина радост.
РАДМИЛА: Да си ми направио, родила бих.
РАДИВОЈ: Завежи!
РАДМИЛА: Видећемо ко је од нас двоје неспособан. И дабогда Кораб у недељу ногу сломио.
РАДИВОЈ: Језик прегризла, мајку ти кучкину.

РАДМИЛА: Сви ме нападате у овој кући да сам јаловица. Удала сам се за тебе здрава и невина. Шта ако си ти јаловац.

РАДИВОЈ: Ја?

РАДМИЛА: Да одемо заједно код лекара, па да видимо. Ја сам сигурна у себе.

РАДИВОЈ: И ја сам сигуран у себе. Никад се нисам заразио. Не јурим курве ко мој брат.

РАДМИЛА: Да бар мало личиш на Миливоја, опростила бих ти све курве света. Ти од коња ништа даље не видиш. Куда ћеш сад?

РАДИВОЈ: У шталу.

РАДМИЛА: Да спаваш са Корабом.

РАДИВОЈ: Морам да га видим.

Радивој излази.

Велика соба у кући Миодрага Тадића.

ЛЕЛА: Здраво снајке.

ДОБРИЛА: Откуд ти по овом невремену?

ЛЕЛА: Није страшно. Да сам ухватила претходни аутобус, не бих покисла. Где су остали?

РАДМИЛА: Мати ти спава, а мушкарци су на њиви.

ЛЕЛА: Искиснуће.

ДОБРИЛА: Отишли су трактором. Ништа им неће фалити.

ЛЕЛА: Како је баба?

РАДМИЛА: Исто као и кад си последњи пут била. Умире.

ЛЕЛА: То је таква врста рака. Мучиће се још дуго.

РАДМИЛА: Кад ви доктори нисте у стању да лечите народ.

ЛЕЛА: Нисам ја докторка. Тек завршавам четврту годину.

ДОБРИЛА: То је као да си докторка.

ЛЕЛА: Идем да видим бабу.

Лела одлази у другу собу.

ДОБРИЛА: Нешто чудно сјаје очи нашој заови. Као да је боже ме прости у другом стању.

РАДМИЛА: За њи то није ништа.

ДОБРИЛА: Скоро је била.

РАДМИЛА: Сигурно ће опет да слини за новац. Боли њу дупе како ми овде рмбачимо.

ДОБРИЛА: Вала, скинућемо и њу с врата. Нећу више овако. Ви у град, а ми се делимо од свекра. Оћу и ја да радим за своју децу. Кад радим, бар да знам за кога.

РАДМИЛА: Јеси ли то рекла Миливоју?

ДОБРИЛА: Њему? Њему је свеједно. Пустите га само да јури келнерице. Не дам му ја, лепа моја, од како је имао трипер са оном црном што је била код Јанка у кафани. Нек се јебе матери. Мени и онако не треба. Поједе ме овај рад и деца. Кад легнем, заспим ко топ.

РАДМИЛА: Наћи ће другу.

ДОБРИЛА: А твој?

РАДМИЛА: Мој не воли курве.

ДОБРИЛА: Правиш се луда. Ништа није бољи од мога.

РАДМИЛА: Нисам до сад чула.

ДОБРИЛА: Исти су они обојица. Мајчини синови. Ко ме насочи у ову луду кућу.

МИЛЕНА: Изиђите вас две. Ваљда и у штали има посла.

РАДМИЛА: Треба поставити за ручак. Мушкарци само што нису стигли.

МИЛЕНА: Ја ћу. Идите намирујте стоку.

ДОБРИЛА: Рано је за марву.

МИЛЕНА: Напоље кад вам кажем! У ком си месецу?

ЛЕЛА: У трећем.

МИЛЕНА: Па зар ти лекар то да дозволиш?

ЛЕЛА: Обоје желимо то дете.

МИЛЕНА: Шта кажеш?

ЛЕЛА: Обоје желимо то дете.

МИЛЕНА: Наумила си да се удаш за њега?

ЛЕЛА: Зато сам дошла кући. Морамо разговарати и са његовима.

МИЛЕНА: Отац ће те убити.

ЛЕЛА: Не желим да ризикујем здравље. Ако ви не пристанете, ми ћемо се венчати и без вашег знања.

МИЛЕНА: Ја против момка немам ништа. Али ти знаш колико твој отац мрзи његовог оца. И ја га мрзим. То је скот. Ниси била ни рођена кад је он таманио свет како је хтео.

ЛЕЛА: То ме не интересује.

МИЛЕНА: Нашла си највећу сиротињу. С ким да се опријатељим? Предратни надничари.

ЛЕЛА: Мама, то је давно прошло време. Ми живимо у једном новом свету.

МИЛЕНА: Овде је свет увек исти. И добра и зла дуго се памте.

ЛЕЛА: Шта ја могу. Ја ионако нећу живети овде.

МИЛЕНА: Али ми живимо.

ЛЕЛА: Ваш проблем.

Улазе Миодраг, Миливој и Радивој њрљави и њокисли до љоле коже.

МИОДРАГ: Ђерко, откуда ти по овом времену?

ЛЕЛА: Ето, пожелела сам вас.

МИЛЕНА: Боље реци оцу одма.

МИОДРАГ: Шта је, шта ти се догодило?

ЛЕЛА: Удајем се.

МИОДРАГ: Удајеш се?! Како то мислиш?

ЛЕЛА: Удајем се за Горана.

МИОДРАГ: За Митровог сина...! Само преко мене мртвог.

(Милени)

Жено, донеси ми чисту кошуљу.

Милена излази.

РАДИВОЈ: Ниси наша ништа боље од оног килавка?

МИЛИВОЈ: Па нек се уда шта фали.

РАДИВОЈ: Јес, па и за њега да црнчимо.

МИОДРАГ: Вас двојица завежите! Крваву вам мамицу и деци, изједосте ми ону искидану белу дигерицу. Ђерко, можеш да путујеш одакле си и дошла. Нека те школује свекар Митар. Можеш одма његовој кући.

- ЛЕЛА: Хвала, тата.
- МИОДРАГ: Сазнам ли да ти је мајка нешто дала, убићу је ко цукелу. Напоље из моје куће!
- МИЛЕНА: Чекај матори, је си ли излудео?! Није ово само твоја кућа. Ваљда сам и ја овде нешто привредила, Може се с дететом и лепо причати. Нисам ни ја за то, али бар је саслушај.
- МИОДРАГ: Шта ту има да се прича. Моје дете се не може удати за Митровог сина. Митар је мога оца саранио.
- МИЛЕНА: Лела, твој отац говори истину. Митар је после рата жарио и палио селом. Био је председник. И био је и проклети откуп. Ја сам се тек била удала за твог оца. Нарезе Митар да изнесеш сто метара кукуруза, педесет метара жита, сто кила масти, десет кила вуне и да не причам шта све још. Не гледа колико ко може, него колико кога мрзи. Људи почисте амбаре и чардаке, изнесу све до зрна. Кукају, моле, плачу, али не помаже. Или, стане Митар на праг општине, била је где је сад споменик и викне, еј, газда, станидер. Сељаци се враћају из луга. Зауостављају кола, а он само покаже прстом, испрегни дер тог дешњака. После по троје увате другу страну јарма и вуку кола до авлије... Овај мој луди човек се доватио на раскршћу са њим. Пито га где је био кад су они крварили по Сремском фронту.
- МИОДРАГ: По Хрватској и Словенији.
- МИЛЕНА: Онај потеже пиштољ да га убије. Али твој отац је био јак и брз. Склепа га на земљу. Удавио би га да га нису отели. Дође јесен, а нама нарезали да изнесемо сто педесет метара кукуруза. Нисмо обрали те јесени ни осамдесет. Свекар покојни извуче све што је имао. Не прође неколико дана, кад Митар даде свекру реферат и посла га у Шабац. Кога је Митар посла са рефератом у Шабац, тај се више није враћо. Свекар је добио годину дана робије. Земљу нам конфисковаше. Твој деда умре у затвору од упале плућа после два месеца. Џабе што нам после вратише земљу. Такав је Митар био. Не кажем да му је син лош, али тако је било.
- ЛЕЛА: Мене не интересује какав је његов отац. Ја волим Горана. Чула сам ту причу.
- МИОДРАГ: То није прича. То је истина.
- ЛЕЛА: У реду, ја одлазим.

МИОДРАГ: Чуј, ћерко, и да се за другог удајеш, сад не би могло. Мене оће да уапсе због дуга. А ја имам само једну ћер за удају. Оћу да направим свадбу да се памти. Сад не могу. Стрпи се мало. Има још момака.

ЛЕЛА: Па и мама је побегла за тебе.

МИОДРАГ: То су била друга времена. Њен ме отац мрзео што сам скојевац. Дуго му је требало да схвати ко је ко. Трпао ме је у исту капу са Митром и осталима који су свакој власти лизали дупе. Ако по сваку цену желиш да се удаш за њега, једно од вас двоје мора да се одрекне свога оца.

ЛЕЛА: То је смешно.

МИОДРАГ: Шта ја могу. Тако је то у животу.

ЛЕЛА: Добро, идем ја.

МИОДРАГ: Требали ти пара?

ЛЕЛА: Од сад могу и сама.

МИОДРАГ: Ћерко, три ти воље, широко ти поље. Ја сам са своје стране учинио што сам био дужан.

МИЛЕНА: Чекај...

МИОДРАГ: Пусти је да иде. Вратиће се она. Доћи ће да моли. Жива била, па видела. Нико од њи троје није способан да живи без мене.

РАДИВОЈ: Ђале ти си блесав. Зар не видиш да је у другом стању?

МИЛИВОЈ: Боли њи што се ти и Митар мрзите. Они гледају своја посла. Лепо им је. Тебе је, Миодраже, време сасвим прегазило. Нас зајебаваш ко стоку. Ето ти сад твоје најпаветније ћеркице.

РАДИВОЈ: Од раскршћа догде видело је пола шора, а кад се врати до раскршћа већ ће је звати копилача.

МИОДРАГ: Дај ми цигару.

МИЛИВОЈ: Зареко си се да не пушиш.

МИОДРАГ: Не зајебавај, дај цигару.

Миливој му даје и прилажује цигарету.

МИОДРАГ: Овако је само мирисала испред Товарника. Пушили смо нас десет једну цигару. Таман је пушио Милан Ерић. Пружио је руку према мени да ми дода. У том га метак погоди по сред чела. Узо сам цигару. Гледао ме још како повлачим дим, насмешио се и онда издахнуо.

МИЛИВОЈ: Бале, није ти добро.

МИОДРАГ: Добро ми је. Добро ми је. А ја сам онда пружио цигару следећем. Звиждало нам је поред ушију. Псовали смо што не вичу на јуриш. Другачије је било умрети у трку. Баш је Милан увек говорио да само не би волео да умре лежећи. Ја сам имао среће. Куршум ми је пробурасио белу цигерицу у сред јуриша. Таман сам био унишанио једног говнавог Швабу, кад ме нешто жвицну сред прсију. Мислио сам трн од глога. Само нисам био сигуран да ли сам устрелио тог мамлаза. Нека ме помрчина обузела. Саплео сам се о нешто. Поубијали смо их много. Шта ја знам ко је кога убио.

МИЛИВОЈ: Боли ли те опет?

МИОДРАГ: Не, само као да ме опет глогов трн закачио.

МИЛИВОЈ: Да није инфаркт?

Миодраг скаче.

МИОДРАГ: Серем се ја на тај инфаркт. Да није било робије и мој отац би живио деведесет година. Наша фамилија је дуговечна. Од нас нико није умро од срца, никад се нико није шлогирао. Нико нам у фамилији није умро од јефтике. После рата је арала по нашем шору. У нашој фамилији се рано умире само од куршума, Где је она, што се не враћа? Зови је.

МИЛИВОЈ: Уђите вас троје. Што киснете.

Улазе Милена, Лела и Радивој.

Лела сама уђе.

МИОДРАГ: Није ме брига што ћеш бити копилача, само се немој удавати за Митровог сина. Даћу новаца колико треба и за тебе и за дете. У стању сам да радим за тебе целог живота.

ЛЕЛА: Тата, теби није добро.

МИОДРАГ: Ко каже да ми није добро?

ЛЕЛА: Толико сам научила. Требало би сместа да идеш код лекара.

МИОДРАГ: Не брини се, дете моје. Што бринеш за оца. Ова два зликовца једва чекају да ме се ослободе.

МИЛИВОЈ: Ко каже. Нека си нам ти жив и здрав.

МИОДРАГ: Оца треба терати ко и коња, догод може. Тако сам и ја свог.

МИЛЕНА: Неко лупа у тарабу.

МИОДРАГ: Лупа ко милиција. Можда је онај истражни цукац ипак наредио да ме притворе.

Миливој излази.

РАДИВОЈ: Кад би продали нњшто земље.

МИОДРАГ: Шта би добили од посране земље. Ектар је три милиона. Ако продаш пет ектара, на чему ћеш остати. Нека они дођу, па нека лупају у добош. Нек се народ свида.

РАДИВОЈ: По свим селима има таквих као што смо ми. Чуо сам да је комитет расправљао о томе. Неко ће и заглавити због зајебавања сељака.

МИОДРАГ: Не липши магаре до зелене траве.

РАДИВОЈ: Да сам на твом месту, ја би право у комитет. Њима ваљда није стало да сељак пропадне. Слушо си шта Тиле каже. Само не може ни он човек да исправља све криве Дрине. Много се Лезилебовића осолито на наш рачун. Стари ће све то да рашчисти. Не да он на честит и вредан народ.

МИОДРАГ: Док стигне од њега до нас...

РАДИВОЈ: Мора да стигне.

МИЛЕНЈА: Као да Миливој са Митром разговара.

РАДИВОЈ: Заиста Митар.

МИЛЕНА: Шта ће он? Шта ћемо сад?

МИОДРАГ: Отераћемо то ђубре са капије.

МИЛЕНА: Па ни њему није лако.

ЛЕЛА: Немојте га пустити у кућу. Горан и ја ћемо то сами средити.

МИОДРАГ: Горан и ти? Како то мислиш? Од чега ћете жинвети? Ни војску није одслужио.

ЛЕЛА: Снаћићемо се.

РАДИВОЈ: Ћале, прими човека у кућу.

МИОДРАГ: Па да ми се отац у гробу преврне.

РАДИВОЈ: Прошло је више од двадесет пет година.

МИОДРАГ: Може да прође и сто.

РАДИВОЈ: Преча ти је ћерка од мртвог оца.

МИОДРАГ: Ђерка може да живи и без мене. А ко ће мога оца да памти ако нећу ја. Срећан јој пут. Нека свадбује. Нека лумпују на тој свадби. Само ја нећу ништа да видим ни да чујем. Кад буде свадба, отићи ћу недељу дана у луг.

ЛЕЛА: Никакве свадбе неће бити.

МИЛЕНА: Ако ћеш право, ћерко, и не заслужијеш је. Како би Тадићи погледали народу у очи.

МИОДРАГ: Подај јој милион динара па нека иде.

МИЛЕНА: То су нам последње паре.

МИОДРАГ: Шта ће ми оне, кад немам колико ми треба.

ЛЕЛА: Не треба ми иовац.

МИОДРАГ: Узми, ћерко, узми. Брзо ће ти затребати. Од мене ти је то последње. Довела си ми оног цукца на врата.

ЛЕЛА: Тата, опрости.

МИОДРАГ: Нека ти је просто. Много сам уморан. Идем да легнем.

МИЛЕНА: Шта уради, црна ти?

ЛЕЛА: Мама, не кукај. Бићу срећна с њим.

МИЛЕНА: Ивер не пада далеко од кладе.

ЛЕЛА: У тим временима људи су ваљда морали да буду свакакви.

МИЛЕНА: И твој отац је могао да буде свакакав, али није.

Улази Миливој.

МИЛИВОЈ: Митар чека пред вратима.

МИЛЕНА: Изиђи, сине, и реци му да цабе не чека.

МИЛИВОЈ: Бесан је. И он оће Горана да избаци из куће. Каже да га ова наша упропастила.

МИЛЕНА: Нека прича шта оће. Узајми негде “фићу” па одбаци сестру до Шапца.

ЛЕЛА: Није потребно.

Лела пољуби мајку.

ЛЕЛА: Довиђења, мама.

МИЛЕНА: Срећан пут, дете.

Лела излази. Ноћ.

Из собе дойуре Кајтаринин џлас.

Милена се ѓрвкрсти.

МИЛЕНА: Боже, смилуј јој се да цркне што пре!

Исиа соба. Ноћ.

Миливој улази са конобарнцом Цицом.

ЦИЦА: Где си ме довео?

МИЛИВОЈ: Својој кући.

ЦИЦА: А где су твоји?

МИЛИВОЈ: Спавају около по собама. Из ове собе улази се у четири друге.

ЦИЦА: Да се не пробуде?

МИЛИВОЈ: Спавају ко топови.

(Баци стиолицу)

Јесам ли ти рекао. Ајде скидај се.

ЦИЦА: Не могу. Може да наиђе твоја жена?

МИЛИВОЈ: Шта она има с тим? Ово је моја кућа. У својој кући радим шта оћу.

ГЖЦА: Боље да смо напољу.

МИЛИВОЈ: Свиђаш ми се па оћу на тенане да уживам.

ЦИЦА: Не могу. Никад се нисам у туђој кући.

МИЛИВОЈ: Мени причаш? Бата и Момир су те водили кући. Онда се ниси стидела.

ЦИЦА: Друго су они. Они нису ожењени.

МИЛИВОЈ: Ако треба, отераћу жену због тебе. Оженићу се тобом још ове ноћи.

ЦИЦА: Не желим да се удам за сељака.

МИЛИВОЈ: Ко да су они у граду бољи швалери од мене? Док сам имо “ладу” ишо сам са неколико девојака из средње медицинске. Једва чекам да опет дођем до кола. За разлупану “ладу” ћу добити четири и по милиона. За телесне повреде ћу добити најмање три. Купићу опет “ладу”.

ЦИЦА: Благо теби.

МИЛИВОЈ: Ајде, лудо, скидај се.

- ЦИЦА: Не могу. Заиста не могу. Страшно се плашим, Могли смо то негде уз пут. Ноћ је топла, лепа. Ако легнем заспаћу.
- МИЛИВОЈ: Хтела би значи само да ме отаљаш. Па није то исто као кад ме послужиш ракијом.
- ЦИЦА: Не волим да се туцам. Само се мучим.
- МИЛИВОЈ: А лову волиш!
- ЦИЦА: Једино тако могу да завршим гимназију. Остало ми је још два разреда. Онда ћу да упишем факултет.
- МИЛИВОЈ: Завршићеш ти гимназију кад на врби роди грожђе.
- ЦИЦА: Вараш се. Била сам одлична ученица. Све до прошле године. Онда ми је умрла мајка.
- МИЛИВОЈ: А онда је очух покушо да те силује.
- ЦИЦА: Откуд знаш?
- МИЛИВОЈ: Знам.
- ЦИЦА: Рођени отац неће ни да чује за мене. Има децу са другом женом.
- МИЛИВОЈ: Све певате исту песму. Све ћете завршити факултет и бићете докторке. Стриц ти је сигурно нека буца.
- ЦИЦА: Јесте.
- МИЛИВОЈ: Била је прошле године једна мала која се хвалила да јој је стриц министар.
- ЦИЦА: Шта хоћеш ти од мене?
- МИЛИВОЈ: Да те туцам, докторко!
- ЦИЦА: Нећу?
- МИЛИВОЈ: Како то мислиш?
- ЦИЦА: Нећу. Не могу. Уморна сам. Спава ми се. Ето, само што није свануло, а ја сам још од јуче ујутро на ногама.
- МИЛИВОЈ: Што си онда пристала?
- ЦИЦА: Откуд ја знам? Мрзим ону штенару где ми је газда дао да спавам.
- МИЛИВОЈ: Добро, да пожуримо, па иди.
- ЦИЦА: Идем ја одмах.
- Миливој је хваћа за руку.*

МИЛИВОЈ: Мене си нашла?!

ЦИЦА: Пусти ме, викаћу.

МИЛИВОЈ: Само ти вичи.

ЦИЦА: Мајке ми, викаћу.

Улази Добрила.

ДОБРИЛА: Пусти девојку.

МИЛИВОЈ: Марш у собу.

ДОБРИЛА: Срам те било! Није те стид деце и оне старе жене што умире.

МИЛИВОЈ: У собу, кад ти људски кажем!

ДОБРИЛА: Пусти је.

МИЛИВОЈ: Ти мене!

Миливој одјурне Цицу и њриџрчи Добрили. Удири јој шамар.

ДОБРИЛА: Крвнику један! Пробај само још једном да ме удариш!

МИЛИВОЈ: И ти пробај још нешто да ланеш!

ДОБРИЛА: Серем се у ову луду кућу!

Добрила њроџрчи њоред Миливоја и сџаје на кућни њраџ.

ДОБРИЛА: Моја нога никад више неће крочити преко овог прага!

Улази Миодраџ.

МИОДРАГ: Чекај снајка!

ДОБРИЛА: Јебо те твој луди син! Ето ти га.

Добрила одлази.

МИОДРАГ: Је ли ти, мамицу ти крваву!

Миодраџ њрилази Миливоју.

МИЛИВОЈ: Себи руке!

МИОДРАГ: Сад њу да те убијем!

Цица се њровлачи њоред њих и излази.

МИЛИВОЈ: Себи руке кад ти кажем!

МИОДРАГ: Носио сам гују у недрима!

Миодраџ узима сџолицу и удара Миливоја њо џлави.

МИЛИВОЈ: Јој, убићеш ме!

Улазе Милена и Радивој.

МИЛЕНА: Убићеш дете проклет био.

Радивој скаче према оцу и оћима му сћолицу.

МИОДРАГ: Да га убијем, него шта је заслужио! Напоље из моје куће!

МИЛИВОЈ: И оћу. И више се не враћам.

МИОДРАГ: Напоље и не говори више.

МИЛЕНА: Чекај, јеси ли полудио. Једно дете си већ отеро од куће.

МИОДРАГ: Све ћу вас побити!

Крај првог чина

ДРУГИ ЧИН

Раскршће.

ВЕРОЉУБ: Аутобус само што није стигао.

МИОДРАГ: Касниће ко и увек. Чекам Радивоја да се врати из Шапца.

ВЕРОЉУБ: Нема вести о Миливоју?

МИОДРАГ: Не интересује ме.

ВЕРОЉУБ: Ратни, не би' реко. Гледам те, свако вече стојиш на раскршћу. Сви се разиђу кућама, а ти седиш и чекаш. У селу се о томе прича.

МИОДРАГ: Нека село гледа своја посла.

ВЕРОЉУБ: Ратни, ратни, није требало да га најуриш због курве.

МИОДРАГ: А шта сам мого? Моро је баш у кућу да је доведе.

ВЕРОЉУБ: Сети се шта си ти радио. Не пада ивер далеко од кладе. Најурио си Лелу, па се удаде мимо твоје воље...

МИОДРАГ: Ко се удаде?

ВЕРОЉУБ: Не зајебавај, ратни. Зар од мене кријеш?

МИОДРАГ: Шта да кријем...?

ВЕРОЉУБ: Па, твоја Лела и Митров Горан су се венчали. Јутрос је Митар добио телеграм. Само три речи: "Венчали смо се."

МИОДРАГ: Боље да је врат сломила.

ВЕРОЉУБ: Није ред да деца испаштају због нас маторих.

МИОДРАГ: Шта ја могу?

ВЕРОЉУБ: Размисли. Дошло је време да се прашта.

МИОДРАГ: Ако си ми због тога пришо, онда лаку ноћ.
(*Усћаје*).

ВЕРОЉУБ: Чекај, чекај, нисам довршио. Ти знаш да с Митром нисам говорио двадесет година иако ми је брат од рођене тетке. Он је ђубре и за мене довека остаје ђубре. Али, деца су му честита мораш да признаш. Метнули су се на ујчевину.

МИОДРАГ: Немам ништа против деце. Али, Митра ми више не спомињи. Кад ли ће ова киша престати? Човек не може ни у њиву. Деца раде како хоће. Боли њи дупе за очеве. Ни године више нису ко што су биле. До Петровдана зима, од Петровдана све изгори.

ВЕРОЉУБ: Митар је на раскршћу. Оћеш ли да разговараш с њим?

МИОДРАГ: Нећу!

ВЕРОЉУБ: Ни мени за љубав?

МИОДРАГ: Ни теби за љубав. Јесте да си ме носио три километара кроз кишу куршума и живот ми спасо, али не могу ни теби за љубав. Тражи од мене друго шта оћеш.

ВРОЉУБ: Твоје дете је у питању.

МИОДРАГ: Она више није моје дете.

ВЕРОЉУБ: Теби је брате сврака попила мозак.

МИОДРАГ: Можда и јесте. Заговнало се на све стране. Још ова киша, бог је јебо. Напунила сваку дољу.

ВЕРОЉУБ: Заратили сте са Мијатовићима због иасипа.

МИОДРАГ: Радован прети да ће да пробије насип. Оће да пусти воду и на нашу страну. А усеви нам понели.

ВЕРОЉУБ: Тврди да сте дужни да пропустите воду.

МИОДРАГ: Куда да је пропустимо? Од памтивека тамо стоји насип и увек је плавило само њиову страну. Неће изићи на добро. Ја се не мешам, али моји Тадићи чувају насип. Што да пропадне и наше кад је његово већ пропало. Кажем Радовану да пређе у моју башту па да бере шта му воља. Има и за мене и за њега. Он само запенио, прети...

ВЕРОЉУБ: Знаш да је прек човек, Катил. Још ће неко да изгуби главу због пишљивих патлицана.

ВЕРОЉУБ: Стиже аутобус. Да погледамо ко је допутовао.

МИОДРАГ: Не интересује ме.

РАДИВОЈ: Тата, ајмо кући.

МИОДРАГ: Ја ћу овде још мало.

РАДИВОЈ: Ово је последњи аутобус. Ко што видиш, ни вечерас није стиго.

МИОДРАГ: Не чекам ја њега.

РАДИВОЈ: Постајеш смешан. Ајде, док те Драган није опет салетао. Распрдео се у аутобусу како ће те удесити.

МИОДРАГ: Реко сам ти да се са њим не качиш.

РАДИВОЈ: Ако га нико није испребијо, ја ћу,

МИОДРАГ: Реко сам ти да се не качиш. Иди кући.

Прилази Драган.

Радивој одлази.

ДРАГАН: Тадићу, шта кажеш, а? Чија се слуша?

МИОДРАГ: Алал ти вера. Је ли ти сад срце на месту?

Драган показује Јованово име на споменику.

ДРАГАН: У недељу доводим каменоресца да га брише.

МИОДРАГ: Само уз дозволу борачке организације. То што си лажно сведочио у инвалидском одсеку и што су због тога Вукосави Јовановој одузели инвалиду, то нека ти служи на част. О томе ћемо расправити у Београду.

ВЕРОЉУБ: За лажно сведочење се иде у затвор.

ДРАГАН: Ко је лажно сведочио?

ВЕРОЉУБ: Ти и твој другар Радомир. Ниједан нисте били у селу кад су их Немци поватали.

МИОДРАГ: Драгане, не може то тако. Кад си већ против Јована моро си да сведочиш против сви' тринаестице. Па онда бриши све. Били су заједно. Сви су поватани у једном дану и потказани у једном дану. Сви су и стрељани у једном дану.

ДРАГАН: Онда бришемо и твог стрица.

МИОДРАГ: Бриши га. Ако смеш да кажеш да није заслужио да се нађе међу палим борцима, бриши га. Нас Тадића има и тако сувише на споменику. Погледај, у Првом светском рату петнаест, у Другом тринаест.

ДРАГАН: Стрина ће ти изгубити инвалиду.

МИОДРАГ: Кад је изгубила Вукосава, нека изгуби и моја стрина.

ВЕРОЉУБ: *(Прилази Драгану)*

Срам те било. Што си се окомио на Миодрага.

ДРАГАН: Не подносим кулаке. Борио сам се против таквих и борићу се. Пре рата су кулаци владали овим селом. Па зар опет то да дочекам?

ВЕРОЉУБ: Човек ради.

ДРАГАН: Видећемо како је радио. Тадић, па Тадић. Дуго нос до неба.

ВЕРОЉУБ: Ја сам мислио да се светиш само онима који ти туцају жену.

ДРАГАН: Лакићу, јебеш ми матер, убићу те, ако само још једном споменеш моју жену.

ВЕРОЉУБ: Ја те, будало, волим. Оћу да је се отарасиш. Иде шором и свима редом нуди. И мени се нудила. Ево, питај људе.

ДРАГАН: Јебаћу вам ја нану нанину.

Драган одлази.

МИОДРАГ: Ратни, нема смисла.

ВЕРОЉУБ: Ко му јебе матер. Ја ником нисам остао дужан. Зна он зашто му ја то све говорим. Први је од моје покојне жене тражио пичке. Нудио јој у оно време пет иљада. Нек се моли богу што га онда нисам средιο.

Велика соба у кући Миодрага Тадића.

МИЛЕНА: Оће л' јој се већ једном смиловати?

РАДИВОЈ: Каква је ово вечера. Ко да нема соли у кући.

МИЛЕНА: Плашила сам се да не пресолим.

ДОБРИЛА: Ја морам сутра у Шабац да водим Дејана код доктора.

МИЛЕНА: Поведи и Ивану. И она кркља. Шта је с овом децом? Мало, мало, на болесна.

РАДИВОЈ: Ја ћу да водим децу код доктора. Имам посла у вароши.

МИЛЕНА: Шта ти знаш око деце?

РАДИВОЈ: Деца мене највише воле.

МИЛЕНА: Воле те због твог коња. Што ли се матори задржао?

РАДИВОЈ: Чека Миливоја на раскршћу. Постаје смешан. Спрдају се на његов рачун.

МИЛЕНА: Питала би те ја како би се осећао да имаш своју децу.

РАДИВОЈ: Ваљда ћу имати.

МИЛЕНА: Кад јој бог није дао до сад да роди...

РАДМИЛА: Што мени није дао!

МИЛЕНА: Па, јаловица си, снајо моја!

РАДМИЛА: Јел?

РАДИВОЈ: Радмила, доста!

РАДМИЛА: Досадило ми да ме назива јаловицом.
МИЛЕНА: Није ваљда мој син јалов?!
ДОБРИЛА: Можда и јесте.
МИЛЕНА: Чуј, кују.
РАДИВОЈ: Мати, доста!
МИЛЕНА: Шта доста. Напоље ђубре из моје куће!
РАДИВОЈ: То је наша ствар.
МИЛЕНА: Допустио си жени да лаје. Да си прави човек млатнуо би је да се више не подигне. Снајо, ако овако наставиш, нема ти леба још дуго у овој кући.

Улази Миодраг.

МИОДРАГ: Шта сте загламили?
МИЛЕНА: Она за мог сина каже да је јаловац.
МИОДРАГ: Боље да је јаловац, него да има децу ко што су наша. Онај побего од куће, она се удала...
МИЛЕНА: Ко се удо?
МИОДРАГ: Идем селом ко глува кучка. Дођем кући, опет ко глува кучка...
МИЛЕНА: О чему причаш?
МИОДРАГ: Жено, ако те залепим песницом у то шугаво лице, престаћеш за увек да се правиш луда.
МИЛЕНА: Очију ми: нисам чула. Од кога да чујем кад не излазим из авлије?
РАДИВОЈ: Ајде, матори, не узбуђујте се. Па рекла је да ће се удати. Нисте ваљда мислили да ће родити копиле. Цура зна шта ради.
МИЛЕНА: Могла ји бар три речи да напише. Зар без свадбе?
РАДИВОЈ: Модерио венчање. Само кумови.
МИЛЕНА: Морамо јој направити свадбу.
МИОДРАГ: Свекар Митар је дужан да направи свадбу. Такав је ред.
МИЛЕНА: Значи, свадбе неће бити. Цело село ће да ми се смеје. Док сам жива из авлије изићи нећу. Шта сам, јадна дочекала.
МИОДРАГ: Жено, иди распреми кревет.

РАДИВОЈ: Ђале, ајде вечерај.

МИОДРАГ: Нисам гладан.

РАДИВОЈ: Који дан већ не једеш.

МИОДРАГ: Једем.

РАДИВОЈ: Једеш дудиње...

МИОДРАГ: Једем говна!

РАДИВОЈ: Доћи ће ти главе твоји љубимци.

МИОДРАГ: Ниси ни ти ништа бољи. Сви троје сте исти.

РАДИВОЈ: Био сам код адвоката...

МИОДРАГ: Реко сам ти да се не мешаш у то.

РАДИВОЈ: Како да се не мешам...?

МИЛЕНА: Снаје, изиђите да људи разговарају.

МИОДРАГ: Ти завежи! Шта ти оне вечито сметају? Седите ту. И шта каже адвокат?

РАДИВОЈ: Чуди се што те нема.

МИОДРАГ: Шта ћу му. И без њега знам да морам платити што сам дужан.

РАДИВОЈ: Разговарао сам и са истражним судијом. Судија зна да смо за последње три године обрнули око четристотине милиона.

МИОДРАГ: Па шта?! Јесам ли ја им'о нешто од тога? Још идем поцепан. Ни нов шешир нисам купио. Јесу ли израчунали колико је одонда поскупела сточна храна. А рад! Ко ће да плати наш уложени крвави рад? Појео сам велико говно... кад сам потписао уговор. Ови' дана долазе прекупци. И продаћу им сву стоку, па кол'ко добијем, добијем.

РАДИВОЈ: Опет прекупцима!?

МИОДРАГ: А коме другом? Сад нико не откупљује. А и да откупи, питање је ка' ће исплатити.

РАДИВОЈ: И кад продамо стоку, опет ће нам фалити бар двадесет милиона.

МИОДРАГ: Неће... Продаћу дукате моје мајке.

МИЛЕНА: Дукати су намењени Лели...

МИОДРАГ: Лела се удала против моје воље. Добрила, иди види бабу!

МИЛЕНА: Продај Радивојевог тркачког коња.

РАДИВОЈ: Ма немој. Да прода мог Кораба, а тек треба да трчи прву трку.

МИЛЕНА: Поједе више него десеторо говеда.

МИОДРАГ: Продаћемо и коња, ако буде потребно.

РАДИВОЈ: Само преко мене мртвог. Он је све што имам.

Радмила се љласно насмеје.

ДОБРИЛА: Баба каже да оставиш онај дукат којим је даривао твој отац на венчању. Њега положи у сандук са њом.

МИЛЕНА: Како имаш срце да продаш ћеркине дукате?

МИОДРАГ: Ти својој ћерки подај оне које си ти донела.

МИЛЕНА: Срам те било. Мој отац није имао да ми да.

МИОДРАГ: Онда завежи и донеси дукате да пребројимо.

ДОБРИЛА: И каже да оставиш Ивани и мени по један дукат за успомену на њу.

МИОДРАГ: Заборавила је Радмилу.

РАДМИЛА: Мени не треба.

Радмила излази.

ДОБРИЛА: Ни ја нисам заслужила. Свему сам ја крива.

МИОДРАГ: Откуд ти можеш бити крива? Једино се тобом поносим у овој кући.

ДОБРИЛА: Да сам Миливоју била права жена, не би отишо од куће.

МИОДРАГ: Па каква је права жена ако ти ниси?

МИЛЕНА: Пола села зна да му није жена.

МИОДРАГ: Матора, ти завежи. Кад си ти ушла у шталу? Ниси улазила ни кад смо имали пар коња и пар волова, а камо ли сад кад у штале има по стотину говеда. Кад си загазила до колена у балегу ко наше снаје?

МИЛЕНА: Испада да си ти мене негово.

(Доноси кесу са дукатима и баца на сиво)

МИОДРАГ: И јесам. Је л' било чистије, мирисније и лепше жене у селу.

МИЛЕНА: Ја сам пазила на себе. Нисам се запуштала ко оне.

РАДИВОЈ: Зашто деду ниси спасо овим дукатима?!

МИОДРАГ: У доба нареза нису вредели ништа.

- РАДИВОЈ: Злато је увек злато...
- МИОДРАГ: Није имало од кога да се купи куруз и измири нарез.
(*Подигне дукаџије*)
Ово је мираз моје мајке. Деда и' је био спремио за трговца у Шапцу, а мајка је здимила са њима моме оцу.
- РАДИВОЈ: Била је храбра.
- МИОДРАГ: (*Игра се дукаџијама*)
А како бедно одлази...
- РАДМИЛА: Као и њени дукати.
- МИОДРАГ: Но, шта је, ту је. Већа би брука била да сам продо очевину.
(*Узима дукаџије*)
Важно је да вас нећу оставити у дуговима.
- МИЛЕНА: То су Лелини дукати. Били су њој намеињени пошто ниси имао сестру.
- МИОДРАГ: Чула си да је баба није споменула.
- МИЛЕНА: Распала се да бог да.
- РАДИВОЈ: Зар би сте јој заиста дали оволике дукате? Више вреде него сва наша земља.
- МИОДРАГ: Па ти не даш коња. Неко мора да плати наше зајеванције.
- РАДИВОЈ: Толике године сте и' крили.
- МИОДРАГ: До сад ни њи' не би било да и' нисмо крили.
- РАДИВОЈ: Победио сам!
Улази Радивој са ловоровим венцем.
- МИОДРАГ: Не дери се. Чули смо већ.
- РАДИВОЈ: Никад у животу нисам био срећнији. Најзад имам правог коња.
- МИОДРАГ: Не знам само чиме ћеш га ранити...
- РАДИВОЈ: Ја не морам јести, али за њега мора бити.
- МИОДРАГ: Жена ти се баш не радује.
- РАДИВОЈ: Шта ме брига.
- МИЛЕНА: Она већ данима дима. Само што не пукне.

- МИОДРАГ: Требало би да мало поведеш рачуна. Не може коњ испред жене.
- РАДИВОЈ: Моја жена је мој проблем.
- МИОДРАГ: Говорио си јој да ћеш у шофере.
- РАДИВОЈ: Па шта. Можда желиш да ме се отарасиш?
- МИОДРАГ: Не, сине. Ја би' био најсрећнији човек кад би ти осто ни земљи. Али, кад не можеш имати деце...
- РАДИВОЈ: Ко каже да не могу да имам деце! Отераћу Радмилу и оженићу се другом. Имаћу их петоро.
- МИЛЕНА: Шта је, матори? Нећеш ваљда рећи да нам је син јаловац?
- МИОДРАГ: Ништа ја не кажем. Није срамота немати деце. Једно ме само боли. Све иде на то да се у овој кући угаси огњиште.
- РАДИВОЈ: Доказаћу да сам способан. Отераћу Радмилу и довести прву дрољу да јој направим дете.
- РАДМИЛА: Кога ћеш ти отерати?
- РАДИВОЈ: Тебе.
- РАДМИЛА: Сама ћу изићи из ове куће кад ја будем хтела.
- МИЛЕНА: Снајо, много си пустила ту језичину.
- РАДИВОЈ: Мати, сто пута сам ти реко да се не мешаш.
- РАДМИЛА: Зашто? Треба и она да чује. Треба сви да чујете. Три године сте ме изабљивали у овој кући. Доста ми је свега. Сви сте ми одвратни. Гледам те само како си улетео срећан у кућу. Победник... Ја сам победник. Ја сам Кораба одгајила и неговала. Ја сам му шећер из руке давала. Ти си га само јахао. Можда га ја више волим него ти. Три пута те ујео. Не можеш да га умириш док га не ишибаш до крви. И је ли икад и зарзо кад ја уђем? Само фркће кад ме види. Кораб и ја смо љубавници...
- МИЛЕНА: Сачувај боже... Анатема те било, снајо.
- РАДИВОЈ: Мати... Шта сам рекао!
- РАДМИЛА: Отићи ћу из куће, али ћу повести Кораба за мој проливени зној!
- РАДИВОЈ: Паметна си, нема шта. Сад да ти дам коња кад је на гласу, кад тек треба да побеђује.
- РАДМИЛА: Па шта мислиш, да одем из куће са једним кофером?!

- МИЛЕНА: Тако си и дошла.
- РАДИВОЈ: Мајко завежи.
- РАДМИЛА: Дошла сам у двадесет година, јер ми је твој син обећавао куле и градове. Обећао ми је да ћемо за месец дана прећи у град да живимо. Слагао ме је да има завршену велику матуру.
- МИЛЕНА: Момачко је да лажу.
- РАДМИЛА: Али, не мене. Ако није способен да ми направи децу, онда оћу да бар живим ко човек.
- РАДИВОЈ: Ко није способен да направи децу?!
(Удари је)
- РАДМИЛА: Ти! Не само да ниси способен да направиш децу, него ниси способен ни честито да ме...
(Излази)
- МИОДРАГ: Престани да је бијеш! Оћу ли икад моћи да у својој кући одспавам ко човек? Не цмиздри ту, него изађи за њом ако је волиш.
- РАДИВОЈ: Ко каже да је волим.
- МИОДРАГ: Тресеш се ту ко прут.
- МИЛЕНА: Криво му је што га љага.
- МИОДРАГ: Докле ћеш уместо њега да говориш. Па престани већ једном.
- МИОДРАГ: Добрила, иди погледај бабу. Нешто се умирила.
- ДОБРИЛА: Баба спава. Врућина јој. Била се открила.
- МИОДРАГ: Како то? До сад је нису могла да угреју ни три ћебета.
- МИЛЕНА: Врућина је. Ко да је свети Илија, а не Видовдан.
- МИОДРАГ: Знало је за Видовдан да буде још топлије.
- МИЛЕНА: Не памтим да је икад овако било. После онолики' киша, сунце све спржи. Ништа нам неће родити. Никад гора година није била.
- ДОБРИЛА: Јуче сам је опрала. Само штонјој кости не поиспадају из коже.
- МИОДРАГ: Реко сам ти Добрила да је ти не купаш. Шта ја знам каква је то болест.
- ДОБРИЛА: Тако ми се смешила. Ко да су јој све муке престале. Једино су јој плаве очи још живе.

МИОДРАГ: Моја мати је била много лепа жена. Деда ми је причо да је имала стотине просаца. Али, побегла је за мога оца. Годинама се деда није мого да помири. Тео је да је уда за трговца у Шабац. Тај је у оно време долазио лимузином да је проси.

ДОБРИЛА: Много лепе очи има. Моја Ивана има очи на њу.

МИЛЕНА: Нема на њу, него да оца, Миливоја.

МИОДРАГ: Никад не могу да заборавим кад сам је са женама видио на фронту.

МИЛЕНА: Са' ћеш опет о рату. И ја сам долазила на фронт за братом Богданом.

МИОДРАГ: И ти си била лепа.

МИЛЕНА: А ти си био шугав. Ни погледала те нисам.

МИОДРАГ: И то знам.

МИЛЕНА: Мом брату Богдану ни гроб се не зна.

МИОДРАГ: Морам у шталу. Прекупци стижу у зору.

МИЛЕНА: Зар ћеш заиста сву стоку продати?

МИОДРАГ: Свеједно. Поједе нам силну рану. Исто ти се вата.

МИЛЕНА: Продај. Имаћеш више премена да се бавиш политиком. Далеко ћеш догурати. Бори се за мртве, кад ниси у стању за живе.

МИОДРАГ: Нек' се живи боре сами за себе.

МИЛЕНА: Од мртви се не живи. Помири се са Драганом. Он те укопава. Он те може и спасти.

МИОДРАГ: Жено, никад нисам ником ставио образ под опанак.

Радмила с њраћа бици кржаве виле.

МИОДРАГ: Ђери, зашто уби Кораба, Коњ је невин к'о дете.

РАДМИЛА: Питај свога сина.

РАДИВОЈ: Убићу те, мајку ти курвину.

РАДМИЛА: Збогом, Тадићи!

Радмила излази.

МИОДРАГ: Одгајићемо другог коња.

МИЛЕНА: Ко би се томе надо.

МИОДРАГ: Неко од вас троје је моро да страда. Љубав не иде у троје.

- МИЛЕНА: У очима јој се видело зло.
- ДОБРИЛА: Како је имала срца. Она је Кораба волела. Не могу да схватим.
- МИОДРАГ: Сутра ћемо га закопати. О овом у селу не сме да се сазна. Црко је и ништа више. Идем да видим матер.
- ДОБРИЛА: Да сте данас само видели како је грабио кад је изишао из последње кривине према циљу. Сви остали коњи као да су одједном стали.

Пауза.

- МИОДРАГ: *(Из друге собе)*
Дајте свећу! Мати је умрла!
- МИЛЕНА: Ваљда ће несреће сад престати...

Соба. Ноћ.

Ковчеж на сџолу. Поред ковчежа Миодраг и Добрила.

- МИОДРАГ: Снајка, што не идеш на спавање? Ако ја морам да седим, ти не мораш. Знаш кол'ко ће сугра бити посла око саране. Сјатиће се цело село.
- МИОДРАГ: Ваљда ће Миливој доћи кад чује да му је баба умрла.
- ДОБРИЛА: Свеједно ми је. И онако сам решила да се вратим својима.
- МИОДРАГ: Не чини лудост. Миливој ће се уразумити. Ја ћу га уразумити.
- ДОБРИЛА: Овог пута сам чврсто одлучила. Надам се да ми нећеш правити неприлике око деце. Не могу да их оставим.
- МИОДРАГ: Деца су твоја. Али ако и' одведеш, остаће ми пуста кућа. Видим да Радивој неће имати деце, па сам мислио да ви останете са мном.
- ДОБРИЛА: Свака част теби, свекре. Али не вреди... Гдс сам ја? Шта сам ја? Чија сам?
- МИОДРАГ: Наша.
- ДОБРИЛА: Ваша. Ваша јесам, ал' његова нисам. Било ми је тешко да преболим. Ти си ме једини разумео. Вероватно због деце. Кад одрасту нек бирају с ким ће.
- МИОДРАГ: Уф, Миливоје, Миливоје, мамицу ти крваву. Зар ти кућу да ми затаманиш? У тебе сам полагао све наде... Снајка, молим те стрпи се још мало, бар док се не врати.

ДОБРИЛА: Понижаво ме, понижаво, понижаво... Све сам мислила да сам ја крива, Али, неку ноћ лежим и мислим, тражим ту своју кривицу, тражим, тражим... Не могу, не могу...

Улазе Миливој и Лела. Као да не примећују Миодрага и Добрилу.

ЛЕЛА: Јадна баба. Ја знам колико се мучила.

МИЛИВОЈ: Било јој је време да умре.

Улази Радивој.

РАДИВОЈ: Откуд ви?

ЛЕЛА: Телеграм је касно стигао.

РАДИВОЈ: Откуд заједно?

ЛЕЛА: Тата, требало би мало да легнеш?

МИОДРАГ: Ја поштујем своју мајку. А кад ја умрем, закопајте ме одма' у ђубре. А шта ти тражиш у овој кући?

ЛЕЛА: Добила сам телеграм да је баба умрла.

МИОДРАГ: Ко је Лели посло телеграм?

МИЛЕНА: Ја.

МИОДРАГ: Јесам ли ти реко да не смеш да је обавестиш?

РАДИВОЈ: Тата, немој да комиликујеш ствари.

МИЛЕНА: Чуј ти, матори, кућа је и моја колико и твоја. Ако ти се не свиђа, можеш да изиђеш. У децу више не дирај. Па шта ако се удала. И ја сам се за тебе удала против воље свога оца. И ова ту што лежи побехла је за твог оца. Довољно си је казнио. Продо си њене дукате да би спрао срам са куће за који она није крива.

ЛЕЛА: Мама, немој.

МИЛЕНА: Доста ми је њега, доста, доста... Све је његово, па његово. Полудио...

МИЛИВОЈ: Видиш што ти је мати. Мене ни да погледа.

МИОДРАГ: А где си се смуцо толк'е дане?

МИЛИВОЈ: Шта те брига.

МИОДРАГ: Да ниси и ти посто студент?

МИЛИВОЈ: Шта знаш. Можда ћу и постати.

МИОДРАГ: Нешто су ти руке црне.

- МИЛИВОЈ: Радим.
- МИОДРАГ: Где радиш?
- МИЛИВОЈ: У ливници у Београду.
- МИОДРАГ: То и јесте за тебе. Најзад ћеш осетити шта значи рад. Пролетер...
- МИЛВИОЈ: Шта фали пролетерима. Бар су своји људи.
- МИОДРАГ: Лако ти је бити свој човек кад си мени оставио на грбачи жену и децу.
- МИЛИВОЈ: Не брени ти за моју жену и децу.
- МИОДРАГ: Ма нећу ја више бринути никоме. Стоку сам распродо, дугове одужио. Имам још десет ектара земље. После саране ћемо то поделити, па видите како ћете.
- МИЛЛИВОЈ: Шта да поделимо, голу земљу. Ектар земље не вреди ни колико два говечета. Нек он нама подели паре што су му остале.
- МИОДРАГ: Какве паре?
- МИЛЛИВОЈ: Кол'ко си добио за стоку и дукате?
- МИОДРАГ: Шта те брига?
- МИЛИВОЈ: Не може баш тако. Оставља нам голу земљу. А што сам страћио целу своју младост у овој кући? Значи, опет из почетка.
- МИОДРАГ: Све што си зарадио бацио си на курве и свираче.
- МИЛИВОЈ: А Добрила? За кога је она радила? Земља ме не интересује али оћу новац. Ето теби и Радивоју земље, а ја би да купим какав станчић. Онда смо квит.
- РАДИВОЈ: Чекај Миливоје...
- МИОДРАГ: Ти би мени душу узо...
- МИЛИВОЈ: Оћу чисте рачуне да не буде гована. Сав новац на сунце, па ћемо се онда делити.
- РАДИВОЈ: Чекај, Миливоје ни мени не треба земља.
- МИЛИВЛОЈ: Ма одјеби. Увуко си му се у дупе. Знаш ти шта радиш.
- РАДИВОЈ: Ниси у праву.
- МИЛИВОЈ: Нек он тебе фолира. Од чега ја да живим са женом и децом? Да грицкам калдрму?

МИОДРАГ: Сам си тео у град.

МИЛИВОЈ: Да сам био паметнији одавно би отишо. Не би допустио да ме ти јебеш у мозак. Оћу чисте рачуне.

Лела се враћа.

ЛЕЛА: Иди одмори се. Ја ћу остати код бабе... И онако не могу да спавам.

МИОДРАГ: *(Буйи)*

ЛЕЛА: Знам да ме мрзиш. Можда ме никад ниси ии волео... Сељаци не воле женску децу. Женско дете је туђа кућа... Свеједно, ја тебе волим... Знам шта си све учинио за мене. Била бих сад ко и наше снаје. Имала бих мужа који ме бије. Била бих прљава, смрдела бих на стоку.

МИОДРАГ: Тела си нешто?

ЛЕЛА: *(Буйи)*

МИОДРАГ: Немаш новаца?

ЛЕЛА: *(Буйи)*

МИОДРАГ: Нећеш моћи да завршиш студије?

ЛЕЛА: *(Зайлаче)*

МИОДРАГ: Мрзим то дете у теби, али знам своју дужност. Уредно ћеш добијати новац за стан и рану. Али, не желим да те више видим у овој кући.

ЛЕЛА: Хвала. Новац ми треба, али га се гадим.

МИОДРАГ: Ја ти нисам крив.

ЛЕЛА: Ујутру ћу отпутовати.

МИОДРАГ: Остани на сарани, кад си већ дошла.

ЛЕЛА: На сахрани ће бити и мој муж.

МИОДРАГ: Онда путуј чим сване.

Милена излази.

ЛЕЛА: Тата, ово морам да ти кажем: родила бих ово дете било ко да му је отац. Не знам хоћу ли цео век провести са Гораном, али дете ће увек бити моје.

МИОДРАГ: Само ти се чини. И ја сам имао девојчицу са златном косом...

ЛЕЛА: Тата, смем ли да те пољубим?

МИОДРАГ: Не.

Лела излази.

Миливој и Добрила у кревету.

МИЛИВОЈ: Што се не скидаш?

ДОБРИЛА: Нећу спавати.

МИЛИВОЈ: Скидај се.

ДОБРИЛА: Рекла сам да нећу спавати.

МИЛИВОЈ: Жено не зајебавај још и ти. Скидај се и лези.

ДОБРИЛА: Ми више нисмо муж и жена.

МИЛИВОЈ: Откад?

ДОБРИЛА: Чим се сарана заврши, враћам се својима.

МИЛИВОЈ: Зашто?

МИЛИВОЈ: Имо сам доста времена да размишљам о томе. Кад сам се сабро, од тебе нема боље жене на свету. Ти и наша деца сте ми највеће богатство. Водим вас са собом.

ДОБРИЛА: Куда?

МИЛИВОЈ: У Београд.

ДОБРИЛА: Овде деца и ја имамо бар шта да једемо.

МИЛИВОЈ: Не мислиш ваљда да сам ја баш тако блесав. Склонио је брат у страну близу тридесет милиона. Нек се јебу матери. Нек причају да сам бацио на курве и свираче. Знао сам ја да ће кад тад пући тиква. Кад год сам продавао стоку, мазно сам по који милион. Радивој је улагао у коње, а ја у банку.

ДОБРИЛА: То није поштено.

МИЛИВОЈ: Ко ти тврди да и он није зајебо свог оца.

ДОБРИЛА: Проклет је тај новац Миливоје.

МИЛИВОЈ: Није, јер смо га и ти и ја зарадили. То је наша плата. Још он има да ми плати. Тек ћемо да рашчишћавамо рачуне. Дођи лези.

ДОБРИЛА: Не могу.

МИЛИВОЈ: Тако си здрава и лепа. Од кад нисам нешто поштено појебо.

ДОБРИЛА: Не могу, не могу.

МИЛИВОЈ: Зар не видиш да сам други човек?

ДОБРИЛА: Шта вреди кад те се гадим?

МИЛИВОЈ: Имаш другог?

ДОБРИЛА: Све вас мрзим.

Велика соба у кући Миодрага Тадића њослс сахране.

МИОДРАГ: Знам да сте уморни. И ја сам. Груди ми се цепају од болова. Опет осећам проклети куршум у белој цигерици. Понекад сумњам да су ме прешли, да га нису извадили... Имам вас двојицу... Ђерку сам већ изгубио... Оћу да вам кажем да нећу допустити да се огњиште ове куће угаси. Један од вас двојице мора остати на земљи. Мој чукундеда се овде доселио пре сто и више година. Дошо је однекуд са љутог крша. Отимо земљу од шума и бара. Гинули су Тадићи за ову земљу. У оном рату Швабе су нам биле преорали огњиште. Мој деда се вратио са Солунског фронта, покупио децу и жену по врбацама и опет запалио ватру...

МИЛИВОЈ: Тата, пређи на ствар.

МИОДРАГ: Миливоје, ти ћеш чисте рачуне, је ли? Мени не треба оловка и папир. Имам све у глави. Ти и ја имамо чисте рачуне.

МИЛИВОЈ: Како то мислиш?

МИОДРАГ: Ја нисам крао новац од свога оца. Нисам имао шта да крадем.

МИЛИВОЈ: Зар сам ја крао? Одвајао сам на страну онолико колико сам мислио да вреди мој рад.

МИОДРАГ: Преценио си свој рад.

МИЛИВОЈ: Радивоју смо куповали коње. Лелу смо школовали...

МИОДРАГ: Доста о томе. Не замерам ти, али од мене не тражи новац. Је ли у реду, сине Миливоје?

МИЛИВОЈ: У реду је.

МИОДРАГ: А сад да пређемо на деобу земље. Имам десет ектара...

МИЛЕНА: Шта је теби, човече?

МИОДРАГ: Жено, ти се не мешај. Лели не припада ништа.

МИЛЕНА: Зашто њој да не припадне? И она је наше дете.

МИОДРАГ: Она више није моје дете. Удала се за Митровог сина. Нећу више да је видим у мојој кући.

- МИЛЕНА: Нећеш затворити врата ове куће ниједном детету. Целог века сам ти повлађивала. Радио си како си тео. Јеси л' био бољи од било ког нашег детета?! Не дајте, децо, да вас растера. Боље умлатите џукелу...
- ЛЕЛА: Мама, доста.
- МИЛЕНА: Шта доста? Да му ја кажем шта је радио. Питајте га да ли је бежао од куће.
- МИОДРАГ: Био сам на радној акцији и на изградњи хидроцентрале у Зворнику...
- МИЛЕНА: А ниси доводио ону курву кући?
- МИОДРАГ: Била ми је другарица са акције.
- МИЛЕНА: Другарица, а цело село се спрдало са мном. Што не кажеш деци какви сте ви Тадићи људи?!
- ЛЕЛА: Мама, молим те...
- МИЛЕНА: Нема деобе, па бог. Кад помремо нека и' суд подели.
- ЛЕЛА: Мама, зашто се узбуђујете? Мени не треба земља. Али, нико ми не може забранити да долазим у кућу у којој сам рођена.
- МИОДРАГ: Ја ти забрањујем.
- ЛЕЛА: Тата, не могу да те разумем. Зар си заиста мислио да ћу тебе питати за кога ћу се удати?
- МИОДРАГ: То ми је фала за све што сам учинио за тебе.
- ЛЕЛА: И ја ћу то учинити за своју децу. И твој отац је за тебе.
- МИОДРАГ: Доста!
- ЛЕЛА: Зашто?
- МИОДРАГ: Зато што ја кажем.
- ЛЕЛА: Опрости, заборавила сам. Ти си бог отац.
- МИОДРАГ: Напоље!
- МИЛЕНА: И према стеоној крави се не би тако понашао.
- РАДИВОЈ: Идем и ја.
- МИОДРАГ: Чекај.
- РАДИВОЈ: Шта да чекам? Мене земља више не интересује. Споразумите се ти и Миливој. Ја одлазим.
- МИОДРАГ: Куда одлазиш?

- РАДИВОЈ: У град да се запослим.
- МИОДРАГ: Добро... Ја сам ти то предлагао због жене. Она је отишла, Шта је сад? Ожени се здравом девојком. Можда ћеш имати децу.
- РАДИВОЈ: Можда! Свеједно ми је. Мораћу прво мало да учим.
- МИОДРАГ: Ниси тео да учиш кад сам те теро, кад је требало.
- РАДИВОЈ: Онда нисам знао.
- МИОДРАГ: А сад знаш. Изгубио си се од кад је она отишла...
- МИЛИВОЈ: Тата пређи на ствар.
- МИОДРАГ: Све ћемо поделити на три дела. Вашој мајци и мени не треба много.
- РАДИВОЈ: Ма не долази у обзир. Зар да дочекам педесету такав као ти?
- МИЛИВОЈ: Продај земљу, па подели новац.
- МИОДРАГ: Очевину да продам?!
- МИЛИВОЈ: Шта имаш од ње?
- МИОДРАГ: Имаћете ви. Ти. Ти ћеш остати код куће.
- МИЛИВОЈ: Већ ујутро водим жену и децу.
- МИОДРАГ: Мислиш да је фабрика твој отац, луди Миодраг, да ће ти гледати кроз прсте?
- МИЛИВОЈ: Не секирај сс. Није ми тешко да радим кад знам зашто радим.
- МИОДРАГ: Добрила?
- ДОБРИЛА: Ми смо се ноћас договорили...
- МИЛЕНА: Чекала си и дочекала.
- ДОБРИЛА: Морам за својим мужем.
- МИЛИВОЈ: Тата, зајеби земљу. Ко још од ње има користи.
- МИОДРАГ: Ко год је поштено ради.
- МИЛИВОЈ: Па онда, ето ти је. Ради. Нареди се. А нас пусти...
- МИОДРАГ: Добрила?
- ДОБРИЛА: Шта ја могу? Деца ће нам брзо порастати. Треба их школовати. Мени је свеједно. Ја ћу ионако црнчити где год да сам.
- МИОДРАГ: Неко мора остати у овој кући!
- МИЛИВОЈ: Остајеш ти. Земља је твоја.

МИОДРАГ: Значи, тако. Па, синови моји, знам и ја шта ћу. Продаваћу део по део и бацити на свираче. Неће суд имати посла да вам је дели после моје смрти.

МИЛИВОЈ: Ред је да и ти осетиш шта је живот.

МИОДРАГ: Још ме зајебаваш, мамицу ти крваву! Још ме зајебаваш...
(Пође према Миливоју)

МИЛИВОЈ: Тата, немој више никад да дигнеш руку на мение. Вратићу ги. Добрила, ајде.
(Миливој и Добрила излазе).

МИОДРАГ: Радивоје, онда мораш ти остати.

РАДИВОЈ: Тата, ја сам реко...

МИОДРАГ: Онда се губи и ти!

Радивоје излази.

МИЛЕНА: Јеси ли сад задовољан.

МИОДРАГ: Бар знам на чему сам.

Велика соба у кући Миодрага Тадића после неког времена.

МИОДРАГ: Бар знам на чему сам. Ал' дува, дете му јебем.

МИЛЕНА: Рано је зазимило. Шта си до сад радио на раскршћу?

МИОДРАГ: Ложиш ли ватру?

МИЛЕНА: Зар не видиш да се шпорет усијао?

МИОДРАГ: Зима... Имали смо састанак бораца.

МИЛЕНА: Још се свађате око споменика?

МИОДРАГ: Ма, Драган је лего на руду. Сасвим други човек од како га је жена напустила. Још ме предлаже у комисију за комасацију земље.

МИЛЕНА: Само ти то фали. Ако оћеш да се завадиш са народом, прихвати се.

МИОДРАГ: Неко мора и то да ради. Заборави' ти рећи. Сутра идем у Београд.

МИЛЕНА: Код деце?

МИОДРАГ: Ма, какве деце. Знаш да је Верољуб у болници. Оперисан је. Отворили га и затворили.

МИЛЕНА: Идеш сам?

МИОДРАГ: Идемо сви ратни другови.

МИЛЕНА: И Драган?

МИОДРАГ: И он.

МИЛЕНА: Јадни Верољуб.

МИОДРАГ: Био је људина. Да не беше њега, трулио би' већ тридесет година... Дувало је горе нег' вечерас. Мислио сам да је крај, кад ме усрани Шваба погоди. Паднем... Вичем. Ко да ме чује од силне палбе. Кад одједном, ко да из земље изникну: Верољуб... Подиже ме и баци преко рамена... Трчо је кроз кишу куршума, ко да носи врећу жита. И све пита: "Ратни, јеси л' жив?"

МИЛЕНА: Опет ме гњавиш ратом...

МИОДРАГ: Шта, коме другом да причам?

КРАЈ